

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นหน่วยการเรียนรู้จังหวัดสระแก้ว
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

กันทรส เพ็องจรัส

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

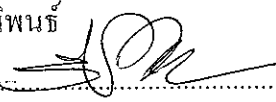
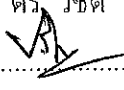
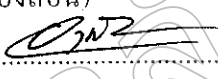
มีนาคม 2549

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

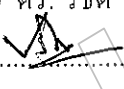
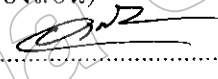
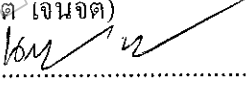
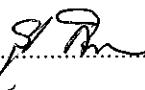
ISBN 974-502-700-6

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ คณิศรศ เพื่อจรัส ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

 ..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. วิชิต สุรัตน์เรืองชัย)
 ..... กรรมการ
(ดร.ปริญญา ทองสอน)
 ..... กรรมการ
(ดร.อาพันธ์ชนิด เจนจิต)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

 ..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. วิชิต สุรัตน์เรืองชัย)
 ..... กรรมการ
(ดร.ปริญญา ทองสอน)
 ..... กรรมการ
(ดร.อาพันธ์ชนิด เจนจิต)
 ..... กรรมการ
(รศ.นลินี บำเรอราช)
 ..... กรรมการ
(ดร.รุ่งฟ้า กิติญาณุตม์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยบูรพา

 ..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 24 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2549

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณา แนะนำ ช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จาก
รองศาสตราจารย์ ดร. วิจิต สุรัตน์เรืองชัย ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
ดร.ปริญญา ทองสอน ดร.อาพันธ์ชนิต เจนจิต กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ รศ.นลินี บำเรอราช
และดร.รุ่งฟ้า กิติญาณสันต์ กรรมการสอบปากเปล่า ซึ่งเป็นผู้ให้แนวคิด ให้คำแนะนำ ตลอดจน
การแก้ไขข้อบกพร่องในการดำเนินการวิจัยด้วยดีมาตลอดจนงานวิจัยเสร็จสิ้นสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึก
ซาบซึ้งในความกรุณา และขอกราบขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูง ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม คร.มณเฑียร ชมดอกไม้ อาจารย์จรตศรี
ศุภพิมล อาจารย์สุจิต รุ่งเรือง และนางสาวขวัญเรือน วุฒิกมลชัย ที่ได้เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบตรวจ
แก้ไข ประเมินหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ
แบบวัดเจตคติต่อจังหวัดสระแก้วให้ด้วยความเมตตากรุณาอย่างเต็มกำลังความสามารถและด้วย
ความเต็มใจอย่างดียิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อสังเวียน เพ็ญจรัส คุณแม่ณายา เพ็ญจรัส และพี่ชาย
คุณจรัสพงษ์ เพ็ญจรัส ที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจอย่างดียิ่ง จนสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้

และขอขอบพระคุณนางสาวจิตติพร ภูมณี ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านตาหลังใน
และนางรัชฎาพิชชา สังข์ทอง ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือในการทดลองหาคุณภาพของ
เครื่องมือ ขอขอบใจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนชุมชนบ้านตาหลังใน
ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยจนสำเร็จ

คันทรส เพ็ญจรัส

4691150: สาขาวิชา: หลักสูตรและการสอน; กศ. ม. (หลักสูตรและการสอน)

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น/ จังหวัดสระแก้ว

คันทรส เพ็องจรัส: การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หน่วยการเรียนรู้จังหวัดสระแก้ว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (THE DEVELOPMENT OF LOCAL CURRICULUM ON THE UNIT LEARNING "SA KAEO PROVINCE" FOR PRATHOMSUKSA FOUR STUDENTS). อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: วิชิต สุรัตน์เรืองชัย, กศ. ค., ปริญา ทองสอน, ศษ. ค., อापันธ์ชนิด เณจิต, กศ. ค. 217 หน้า. ปี พ. ศ. 2549. ISBN 974-502-700-6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หน่วยการเรียนรู้จังหวัดสระแก้ว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยมีขั้นตอนการวิจัยที่สำคัญ คือ การสร้างหลักสูตร การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร การทดลองใช้หลักสูตรและการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า

1. หลักสูตรท้องถิ่น หน่วยการเรียนรู้จังหวัดสระแก้ว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น หน่วยการเรียนรู้จังหวัดสระแก้ว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. เจตคติของนักเรียนที่มีต่อจังหวัดสระแก้วหลังการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น หน่วยการเรียนรู้จังหวัดสระแก้ว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

46911508: MAJOR: CURRIULUM AND INSTUTION; M.Ed. (CURRICULUM AND INSTUTION)

KEYWORDS: DEVELOPMENT OF LOCAL CURRIULUM/ SA KAEO PROVINCE

KANTAROS FUANGJARUS: THE DEVELOPMENT OF LOCAL CURRICULUM ON THE UNIT LEARNING "SA KAEO PROVINCE" FOR PRATHOMSUKSA FOUR STUDENTS. ADVISORS: VICHIT SURATREUNGCHAI, Ed.D., PARINYA THONGSORN, Ph.D. AND APUNCHANIT JENJIT, Ed.D. 217 P. 2006. ISBN 974-502-700-6

The objective of this study is to develop the local curriculum on the unit learning "Sa Kaeo Province" for Prathomsuksa Four students. The procedure of the study was as follows; curriculum development, quality checking and curriculum try-out and improvement. As the result of the study it was founded that

1. The local curriculum on the unit learning "Sa Kaeo Province" for Prathomsuksa Four students was suitable for instructional development.
2. The learning achievement of the students after studying of the local curriculum on the unit learning "Sa Kaeo Province" for Prathomsuksa Four students was found of being higher than before studying at the .05 level of significance.
3. The attitude of students towards Sa Kaeo Province after studying of the local curriculum on the unit learning "Sa Kaeo Province" for Prathomsuksa Four students was found of being higher than before studying at the .0 I level of significance.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ณ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ความสำคัญของการทำวิจัย	5
ขอบเขตของการทำวิจัย	5
กรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร	8
การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	23
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	27
ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดสระแก้ว	49
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	53
3 วิธีดำเนินการวิจัย	56
ขั้นตอนที่ 1 การสร้างหลักสูตร	56
ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร	61
ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร	62
ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงหลักสูตร	66
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
ตอนที่ 1 ผลการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น หน่วยการเรียนรู้จังหวัดสระแก้ว สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	67

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ตอนที่ 2 ผลการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปทดลองใช้	70
5 สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ	73
สรุปผลการวิจัย	73
อภิปรายผล	74
ข้อเสนอแนะ	76
บรรณานุกรม	78
ภาคผนวก	82
ภาคผนวก ก ราชานามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ	83
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือและ หนังสือเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย	85
ภาคผนวก ค แบบประเมินหลักสูตร	93
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	122
ภาคผนวก จ หลักสูตรท้องถิ่นและแผนการจัดการเรียนรู้	135
ประวัติย่อของผู้วิจัย	217

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรท้องถิ่น..... 57
2	เปรียบเทียบสาระการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลางและสาระการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น.... 59
3	การจัดระบบเนื้อหา สาระการเรียนรู้และเวลาเรียนหลักสูตรท้องถิ่น หน่วยการเรียนรู้ จังหวัดสระแก้ว..... 60
4	ภาพรวมผลการประเมินความสอดคล้องสัมพันธ์ความเหมาะสมของ โครงสร้างหลักสูตร ท้องถิ่น..... 68
5	ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้..... 69
6	แสดงคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน..... 70
7	การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน..... 71
8	การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างผลการสอบวัดเจตคติก่อนเรียนและหลังเรียน..... 72
9	ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรท้องถิ่น..... 123
10	ค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (B) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน..... 126
11	แสดงคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน..... 129
12	ผลการประเมินแบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อจังหวัดสระแก้ว..... 131
13	แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อจังหวัดสระแก้ว..... 133

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 โครงสร้างหลักสูตรเชิงระบบของโบแชมป์.....	12
2 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์.....	16
3 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรของสังกัด อุทรานันท์.....	18
4 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรของวิชัย วงษ์ใหญ่.....	19

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University